

Aftenposten

Publisert: 08.10.09 kl. 14:25 - Abonner på Aftenposten? Ring 05040 eller gå inn på kundeservice.aftenposten.no

En ny miljøutfordring

Publisert: 08.10.09 kl. 14:25

MÅ RETTES OPP. Det viktigste vi kan gjøre for vassdragsnaturen nå, er å rette opp mangelen på miljøkrav i eldre kraftverk når konsesjoner tas opp til revisjon årene fremover.

Søkelys. Eldre kraftverk mangler minstevannføring og sommervannstand i magasinene, miljøkrav som er selvsagte i nye utbygginger. Etter 50 år åpnes det for å revidere konsesjonsvilkårene slik at disse kommer i tråd med dagens miljøsyn. Nesten 400 vannkraftkonsesjoner kan revideres frem mot 2022. Som politiske ledere i vertskommuner for eldre kraftverk, vil vi rette søkelyset mot denne nasjonale miljøutfordringen.

Vannkraftproduksjonens belastning på vassdragsnaturen har økt de senere årene. Før det frie kraftmarkedet ble en realitet, tappet kraftprodusentene magasinene gjennom vinteren til vinterkraftproduksjon og fylte opp gjennom våren og sommeren. Nå reguleres magasiner og elver i takt med markedsprisen på kraft, og med økt kraftutveksling varierer produksjonen med etterspørselen i Europa.

Svingkraft.

Fra politisk hold ser vi norsk vannkraft markedsføres som Europas «svingkraftprodusent», som effektregulator for ustabil vindkraftproduksjon og for å møte effekttopper som kull- og kjernekraftproduksjon på kontinentet ikke kan ta. Regulerbar vannkraft er verdifull, men det er også vår vassdragsnatur. I tillegg til estetiske virkninger av tørre elveleier og magasiner, har effektkjøring store negative miljøkonsekvenser som reduserte fiskebestander og økt erosjon. Økt overføringskapasitet uten nye miljøvilkår vil forsterke miljøvirkningene vi ser nå.

Klimahensyn taler for vannkraft og gjør den mer attraktiv enn noen gang. Norge må bidra, men er også forpliktet til å ivareta en enestående vassdragsnatur. EUs fornybardirektiv gir ambisiøse mål for fornybar energi, men forutsetter at naturen bevares. For vannkraft må fornybardirektivet sees i sammenheng med EUs vanddirektiv, som Norge har implementert. Minstevannføring og andre miljøpålegg for gamle kraftverk vil være viktige tiltak når det i henhold til vanddirektivet lages sektorovergrepene forvaltningsplaner for å bedre miljøet i vassdragene. NVE og OED må legge forvaltningsplanene til grunn når de i fremtiden vurderer miljøtiltak.

Skånsomt.

Som vertskommuner for vannkraftanlegg er vi opptatt av at naturen vår ivaretas. Miljøtiltak som medfører noe redusert produksjon, gir lavere skatteinntekter til oss. Men våre innbyggere skal leve med ulempene en vannkraftutbygging medfører, og er i økende grad opptatt av at naturen utnyttes skånsomt. Det er også viktig å ivareta grunnlaget for annen virksomhet.

Naturbasert reiseliv er en vekstnæring i mange distriktskommuner, og grunnlaget for næringen er at naturen ivaretas og fisken lever. Skånsom kraftproduksjon vil derfor gi oss bedre miljø og flere arbeidsplasser enn ødelagte vassdrag. Dersom det ikke er mulig å pålegge miljøvilkår som bøter på skadene, bør lokalsamfunnet kompenseres gjennom fond. Regjeringen har til nå revidert Vinstra-reguleringen, som ikke ble hevet opp på et nivå i tråd med dagens miljøsyn. Avgjørelsen høstet betydelig kritikk. Vi mener Vinstra-revisjonen var utdatert da den endelig forelå etter 12 års saksbehandlingstid. I de nye revisjonene som kommer, har regjeringen mulighet til å rette opp denne feilen fra forrige periode.

Om miljøbevegelsen fortsatt kan karakterisere regulerte vassdrag som «tapt» - eller om verdifull vassdragsnatur skal gjenvinnes - bestemmer regjeringen. Det er et stort forbedringspotensial med lite produksjonstap i regulerte vassdrag.

Artikkelforfatterne representerer kommuner i Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar (LVK)